

Zbiór Orzeczeń

OPINIA RZECZNICZKI GENERALNEJ
TAMARY ČAPETY

przedstawiona w dniu 11 grudnia 2025 r.¹

Sprawa C-488/24

D.V.

przeciwko

„Kigas” MB

przy udziale

Valstybinė vartotojų teisių apsaugos tarnyba

[wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (sąd najwyższy Litwy)]

Odesłanie prejudycjalne – Ochrona konsumenta – Umowy konsumenckie – Świadczenie usług międzynarodowego przewozu towarów – Dyrektywa 2011/83/UE – Dyrektywa o prawach konsumentów – Artykuł 5 – Obowiązek przedsiębiorców udzielenia konsumentom informacji przed zawarciem umowy – Zakres tego obowiązku – Informacja o głównych cechach umowy – Informacja o łącznej cenie usługi – Informacja o należnościach celnych – Dyrektywa 2005/29/WE – Dyrektywa o nieuczciwych praktykach handlowych – Konwencja o umowie międzynarodowego przewozu drogowego towarów (CMR) – Artykuł 7

I. Wprowadzenie

1. Odesłanie prejudycjalne w niniejszej sprawie dotyczy umowy międzynarodowego przewozu towarów zawartej między konsumentem a przedsiębiorcą. Umowa ta dotyczyła transportu określonej liczby rzeczy osobistych tego konsumenta z Norwegii do Litwy.

2. Podczas wjazdu do Unii Europejskiej z transportem towarów pracownik przedsiębiorcy został zatrzymany przez szwedzkie organy celne i poinformowany, że od przewożonych towarów należy uiścić należności celne. Po uiszczeniu tych należności przedsiębiorca zwrócił się do konsumenta o zwrot uiszczonej kwoty. Konsument odmówił jednak zapłaty kwoty należnej z tytułu należności celnych, wskazując, że przedsiębiorca naruszył swój obowiązek udzielenia informacji przed zawarciem umowy, nie informując go o odpowiednich procedurach celnych mających zastosowanie do przewozu towarów.

¹ Język oryginału: angielski.

3. Dyrektywa 2011/83/UE (zwana dalej „dyrektywą o prawach konsumentów”)² określa wymogi dotyczące informacji, których przedsiębiorcy muszą udzielić konsumentom przed zawarciem umowy, mające na celu zachowanie właściwej równowagi pomiędzy wysokim poziomem ochrony konsumentów i konkurencyjnością przedsiębiorstw³. Jednakże zakres tego obowiązku informacyjnego nie jest w niej wyraźnie określony, a dokładniej, z brzmienia tego przepisu nie wynika jasno, jakie środki muszą podjąć przedsiębiorcy świadczący usługi międzynarodowego transportu towarów, aby wywiązać się z tego obowiązku.

4. Z powodu tej niejasności Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (sąd najwyższy Litwy), który jest sądem odsyłającym w niniejszej sprawie, zwraca się do Trybunału z pytaniem, czy art. 5 ust. 1 dyrektywy o prawach konsumentów należy rozumieć w ten sposób, że przedsiębiorca świadczący na rzecz konsumenta usługę przewozu międzynarodowego ma obowiązek poinformować tego konsumenta o procedurach celnych mających zastosowanie do tego przewozu.

II. Okoliczności w postępowaniu przed sądem odsyłającym, pytania prejudycjalne i postępowanie przed Trybunałem

5. Powód w postępowaniu głównym, D.V. (nadawca towarów i konsument), zawarł drogą telefoniczną z pozwaną spółką, „Kigas” MB (zwaną dalej „Kigas”), ustną umowę przewozu towarów.

6. W ramach tej umowy Kigas, mała spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, której wszyscy wspólnicy są osobami fizycznymi, zgodziła się przewieźć dwa motocykle, czterokołowca, dwie pralki i dwie suszarki, z których wszystkie należały do powoda, z Norwegii do Litwy za cenę 450 euro. Strony nie podpisały umowy przewozu na piśmie ani nie sporządziły listu przewozowego zawierającego szczegóły przewozu.

7. W dniu 16 czerwca 2020 r. powód przekazał towary pozwanej w Norwegii. Zgodnie z zeznaniami świadka, gdy przekazywano towary, pracownik pozwanej zapytał powoda, czy konieczne będzie zatrzymanie się na odprawę celną, ale powód wyjaśnił, że towary są przewożone na jego własny użytek.

8. W dniu 17 czerwca 2020 r. pracownik pozwanej został zatrzymany w trakcie dokonywania przewozu na granicy między Norwegią i Szwecją, gdzie po kontroli przeprowadzonej przez funkcjonariuszy celnych zdecydowano, że towary należało zgłosić organom celnym przy wjeździe do Unii Europejskiej. Tego samego dnia dokonano zgłoszenia celnego, w którym naliczono należności celne w wysokości 40 899 SEK (3890,59 EUR) na przewożone towary, którą uiściła pozwana.

9. W dniu 18 czerwca 2020 r. pozwana wystawiła powodowi fakturę na kwotę 4340,59 EUR (450 EUR z tytułu usługi przewozu i 3890,59 EUR z tytułu należności celnych nałożonych na towary przez szwedzkie organy podatkowe).

² Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 października 2011 r. w sprawie praw konsumentów, zmieniająca dyrektywę Rady 93/13/EWG i dyrektywę 1999/44/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz uchylająca dyrektywę Rady 85/577/EWG i dyrektywę 97/7/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. 2011, L 304, s. 64).

³ Zobacz motyw 4 dyrektywy o prawach konsumentów.

10. Przewoźnik dostarczył wszystkie towary z wyjątkiem motocykla powodowi w uzgodnione miejsce na Litwie w dniu 20 czerwca 2020 r. Następnie pozwana poinformowała powoda, że zajęty motocykl zostanie przekazany po opłaceniu faktury.

11. Wówczas powód wszczął postępowanie przeciwko pozwanej przed Kauno apylinkės teismas (sądem rejonowym w Kownie, Litwa), w którym domagał się od sądu i) stwierdzenia bezpodstawności faktury z dnia 18 czerwca 2020 r. wystawionej przez pozwaną, i jednocześnie stwierdzenia, że powód nie jest zobowiązany do zapłaty należności celnych widniejących na fakturze, a także nakazania pozwanej wystawienia nowej faktury, na której widniałaby jedynie opłata za usługę w wysokości 450 EUR, oraz ii) nakazania pozwanej natychmiastowego zwrócenia powodowi zatrzymanego motocykla.

12. Pozwana wniosła powództwo wzajemne, domagając się, by sąd: i) nakazał powodowi zapłatę 450 EUR z tytułu przewozu towarów, ii) zasądził odszkodowanie w kwocie 3876,76 EUR.

13. Przed tym sądem powód utrzymywał, że pozwana nie wywiązała się z obowiązku wynikającego z art. 5 dyrektywy o prawach konsumentów, polegającego na udzieleniu mu niezbędnych informacji przed zawarciem umowy.

14. Przepis ten określa obowiązek udzielania informacji w odniesieniu do umów *innych* niż umowy zawierane na odległość lub poza lokalem przedsiębiorstwa. Chociaż umowa będąca przedmiotem postępowania przed sądem odsyłającym została zawarta drogą telefoniczną i w związku z tym mogłaby być uznana za umowę zawieraną na odległość lub poza lokalem przedsiębiorstwa zgodnie z art. 6 dyrektywy o prawach konsumentów, sąd odsyłający potwierdził w odpowiedzi na wniosek o udzielenie informacji złożony przez Trybunał Sprawiedliwości, że umowę będącą przedmiotem postępowania przed sądem odsyłającym należy uznać za umowę inną niż umowa zawarta na odległość lub poza lokalem przedsiębiorstwa, a zatem podlegającą art. 5 dyrektywy o prawach konsumentów, a nie art. 6 tej dyrektywy.

15. Artykuł 5 ust. 1 lit. a) i c) dyrektywy o prawach konsumentów stanowi:

„1. Zanim konsument zostanie związany umową inną niż umowa zawierana na odległość lub umowa zawierana poza lokalem przedsiębiorstwa, lub jakkolwiek ofertą w tym zakresie, przedsiębiorca w jasny i zrozumiały sposób udziela konsumentowi następujących informacji, jeżeli nie wynikają one już z okoliczności:

a) główne cechy towarów lub usług w zakresie, w jakim jest to właściwe dla danego środka przekazu oraz dla towarów lub usług;

[...]

c) łączna cena towarów lub usług wraz z podatkami lub, w przypadku gdy charakter towarów lub usług nie pozwala w sposób racjonalny na wcześniejsze obliczenie ceny – sposób, w jaki ma być obliczana cena, jak również, w przypadku gdy ma to zastosowanie, wszystkie dodatkowe opłaty za transport, dostarczenie lub usługi pocztowe lub, w przypadku gdy nie można w sposób racjonalny wcześniej obliczyć tych opłat – informacja o możliwości powstania konieczności uiszczenia takich dodatkowych opłat”.

16. Na podstawie tych przepisów powód podnosił, że nie udzielając mu odpowiednich informacji o należnościach celnych, pozwana naruszyła swój obowiązek wynikający z art. 5 dyrektywy o prawach konsumentów. Powód utrzymywał, że z uwagi na to naruszenie nie był zobowiązany do uiszczenia należności celnych.

17. Ze swojej strony pozwana argumentowała, że na podstawie art. 5 dyrektywy o prawach konsumentów nie miała obowiązku udzielania powodowi informacji o należnościach celnych ani dokumentach niezbędnych do dopełnienia procedur celnych. Alternatywnie pozwana argumentowała, że zgodnie z art. 11 konwencji CMR⁴ w rzeczywistości to powód, jako nadawca, miał obowiązek udzielenia przewoźnikowi odpowiednich informacji o należnościach celnych.

18. Artykuł 11 ust. 1 i 2 konwencji CMR stanowi:

„1. W celu załatwienia formalności celnych lub innych, jakie należy wypełnić przed wydaniem towaru, nadawca powinien załączyć do listu przewozowego lub postawić do dyspozycji przewoźnika potrzebne dokumenty oraz udzielić mu wszelkich żądanych informacji.

2. Przewoźnik nie jest obowiązany sprawdzać, czy te dokumenty i informacje są ściśle i dostateczne. Nadawca odpowiada wobec przewoźnika za wszelkie szkody, które mogłyby wynikać wskutek braku, niedostateczności lub nieprawidłowości tych dokumentów i informacji, chyba że zachodzi wina ze strony przewoźnika”.

19. Wyrokiem z dnia 17 maja 2023 r. Kauno apylinkės teismas (sąd rejonowy w Kownie) częściowo uwzględnił powództwo powoda i w całości uwzględnił powództwo wzajemne pozwanej, nakazując pozwanej zwrot motocykla powodowi, jednocześnie nakazując powodowi zapłatę na rzecz pozwanej kwoty 450 EUR z tytułu przewozu towarów, a także kwoty 3876,76 EUR z tytułu odszkodowania.

20. Orzeczenie to zostało zaskarżone do Kauno apygardos teismas (sądu okręgowego w Kownie), który utrzymał w mocy orzeczenie sądu niższej instancji orzeczeniem z dnia 16 listopada 2023 r.

21. Sądy te uznały, że w niniejszej sprawie zastosowanie mają zarówno przepisy Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas (kodeksu cywilnego Republiki Litewskiej) regulujące umowy konsumenckie, jak i przepisy konwencji CMR. Ponadto zauważyły one, że w razie sprzeczności między przepisami krajowymi regulującymi stosunki konsumenckie, a przepisem art. 11 konwencji CMR, pierwszeństwo ma ten drugi. Rozumując w ten sposób i zgadzając się z pozwaną, sądy te uznały, że powód, jako nadawca towarów, nie wywiązał się z obowiązku udzielenia pozwanej niezbędnych informacji i dostarczenia dokumentacji wymaganych do dopełnienia formalności celnych, a zatem to powód był zobowiązany do zwrotu pozwanej kosztów poniesionych z tytułu należności celnych.

22. Od orzeczenia Kauno apygardos teismas (sądu okręgowego w Kownie) powód wniósł skargę do sądu odsyłającego w niniejszej sprawie.

23. Sąd ten zastanawia się, czy art. 5 ust. 1 lit. a) dyrektywy o prawach konsumentów należy interpretować w ten sposób, że przedsiębiorca świadczący usługę międzynarodowego przewozu towarów na rzecz konsumenta ma obowiązek informowania konsumenta o procedurach celnych mających zastosowanie do danego przewozu.

⁴ Konwencja z dnia 19 maja 1956 r. o umowie międzynarodowego przewozu drogowego towarów (zwana dalej „konwencją CMR”).

24. Jeżeli taki obowiązek istnieje, sąd odsyłający zwraca się o wyjaśnienie zasięgu i zakresu tego obowiązku. Dokładniej rzecz ujmując, sąd ten zastanawia się, czy obowiązek udzielenia informacji wymaga od przedsiębiorcy (i) wskazania konsumentowi konkretnych dokumentów, które należy przedstawić organom celnym, oraz (ii) obliczenia i poinformowania konsumenta o konkretnych kwotach należności celnych podlegających zastosowaniu, czy też wystarczające jest poinformowanie konsumenta o *możliwości* nałożenia należności celnych.

25. Mimo że pozwana jest podmiotem profesjonalnym w dziedzinie międzynarodowego transportu towarów, sąd odsyłający ma jednak wątpliwości, czy proporcjonalne byłoby obciążanie profesjonalisty obowiązkiem badania specyfiki każdego z towarów przekazanych mu do przewozu, a także odpowiednich wymogów dotyczących każdego przewozu, w celu obliczenia należności celnych podlegających zastosowaniu.

26. Sąd odsyłający zauważa, że odpowiedź na pytanie dotyczące zasięgu i zakresu obowiązku przedsiębiorcy udzielania konsumentowi informacji o procedurach celnych mających zastosowanie w trakcie przewozu międzynarodowego, zgodnie z art. 5 dyrektywy o prawach konsumentów, pozwoli mu ustalić, która strona w postępowaniu przed sądem odsyłającym powinna ponieść niekorzystne konsekwencje nienależycie przeprowadzonych procedur celnych, a tym samym ustalić, która ze stron ma ponieść koszty należności celnych uiszczonych przez pozwaną podczas przewozu.

27. W tych okolicznościach Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (sąd najwyższy Litwy) postanowił zawiesić postępowanie i zwrócić się do Trybunału z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

- „1) Czy art. 5 ust. 1 lit. a) [dyrektywy o prawach konsumentów], z którego wynika wymóg, aby przedsiębiorca dostarczał konsumentowi informacje o cechach usług, należy interpretować w ten sposób, że przedsiębiorca świadczący usługę międzynarodowego przewozu towarów na rzecz konsumenta ma obowiązek informowania konsumenta o procedurach celnych mających zastosowanie do danego przewozu? Jeżeli art. 5 ust. 1 lit. a) [dyrektywy o prawach konsumentów] należy interpretować w ten sposób, że na przedsiębiorcy ciąży obowiązek informowania konsumenta o procedurach celnych mających zastosowanie do przewozu międzynarodowego, czy wystarczy, aby przedsiębiorca stwierdził, że nadawca (konsument) ma obowiązek wziąć odpowiedzialność za dokumenty niezbędne do procedur celnych i uiścić należności celne, czy też przedsiębiorca ma obowiązek dostarczyć szczegółowe informacje o konkretnych dokumentach (wykaz dokumentów), jakie należy przedłożyć organom celnym, oraz konkretnych stawkach (kwotach) należności celnych?
- 2) Czy przewidziany w art. 5 ust. 1 lit. c) [dyrektywy o prawach konsumentów], ciężący na przedsiębiorcy obowiązek dostarczenia konsumentowi informacji o cenie towarów lub usług wraz z podatkami lub – w przypadku gdy charakter towarów lub usług nie pozwala w sposób racjonalny na wcześniejsze obliczenie ceny – o sposobie, w jaki ma być obliczana cena, jak również, w przypadku gdy ma to zastosowanie, o wszystkich dodatkowych opłatach za transport, dostarczenie lub usługi pocztowe, lub – w przypadku gdy nie można w sposób racjonalny wcześniej obliczyć tych opłat – informacji o możliwości powstania konieczności uiszczenia takich dodatkowych opłat, obejmuje obowiązek poinformowania konsumenta przez przedsiębiorcę świadczącego usługę międzynarodowego przewozu towarów o należnościach celnych (stawkach i kwotach należności) mających zastosowanie do konkretnego przewozu?”.

28. Uwagi na piśmie wniosły do Trybunału rządy czeski i litewski oraz Komisja Europejska.

29. Trybunał podjął decyzję o wydaniu orzeczenia bez przeprowadzania rozprawy, zgodnie z art. 76 § 2 regulaminu postępowania przed Trybunałem Sprawiedliwości.

III. Analiza

A. Uwagi wstępne dotyczące pytań prejudycjalnych

30. Dwa powyższe pytania sądu odsyłającego należy rozpatrywać łącznie. W pytaniach tych sąd ten zasadniczo dąży do ustalenia, czy nałożony na przedsiębiorców na mocy art. 5 ust. 1 dyrektywy o prawach konsumentów obowiązek informowania konsumentów o głównych cechach dostarczanych towarów lub świadczonych usług [art. 5 ust. 1 lit. a)] oraz o łącznej cenie towarów lub usług [art. 5 ust. 1 lit. c)], należy interpretować jako obejmujący obowiązek przedsiębiorców do udzielenia informacji o procedurach celnych, którym mogą podlegać te towary lub usługi, a jeśli tak, to jak szczegółowe muszą być te informacje.

31. Przed przystąpieniem do analizy tych kwestii uważam za przydatne przedstawienie kontekstu dotyczącego, po pierwsze, stosowania należności celnych od towarów wprowadzanych na terytorium Unii Europejskiej z Norwegii (sekcja B), i po drugie, znaczenia art. 11 konwencji CMR w niniejszej sprawie (sekcja C).

32. Moja analiza pytań prejudycjalnych składać się będzie z dwóch etapów.

33. Najpierw rozważę, czy procedury celne można racjonalnie uznać za jedną z „głównych cech” w rozumieniu art. 5 ust. 1 lit. a) dyrektywy o prawach konsumentów odnośnie do usługi międzynarodowego transportu towarów. Na podstawie tej analizy stwierdzę, że pojęcie „głównych cech” w kontekście umowy międzynarodowego transportu towarów należy interpretować jako obejmujące procedury celne, a tym samym nakładające na przedsiębiorcę świadczącego taką usługę obowiązek poinformowania konsumenta przed zawarciem umowy, że od przewożonych towarów *mogą* być pobrane należności celne (sekcja D).

34. Następnie przeanalizuję zakres tego obowiązku. Dokładniej rzecz ujmując, rozważę, czy obowiązek ten wymaga od przedsiębiorcy udzielenia konsumentowi szczegółowych informacji o konkretnych dokumentach, które należy przedstawić w ramach procedur celnych, a także szczegółowych informacji o konkretnych stawkach i kwotach należności celnych w celu obliczenia łącznej kwoty należności dla każdego przewozu (sekcja E).

B. Kontekst procedur celnych w niniejszej sprawie

35. Chociaż Norwegia jest członkiem Europejskiego Obszaru Gospodarczego (zwanego dalej „EOG”), nie jest członkiem Unii Celnej Unii Europejskiej. Porozumienie o Europejskim Obszarze Gospodarczym (zwane dalej „porozumieniem o EOG”) rozszerza rynek wewnętrzny Unii na Norwegię poprzez zapewnienie swobodnego przepływu towarów zgodnych z przepisami Unii dotyczącymi produktów; nie znosi ono jednak granic celnych ani formalności celnych między Norwegią a Unią Europejską⁵.

⁵ Zob. podobnie porozumienie o EOG, część II, rozdział 3, zatytułowany „Współpraca w sprawach celnych i ułatwienia w handlu”, artykuł 21.

36. W związku z tym wszystkie towary przewożone z Norwegii na obszar celny Unii Europejskiej muszą zostać przedstawione organom celnym w miejscu wjazdu i są objęte procedurami importowymi oraz cłem, chyba że mają zastosowanie szczególne zwolnienia lub preferencyjne traktowanie.

37. Zgodnie z porozumieniem o EOG towary pochodzące z Norwegii, posiadające niezbędną dokumentację potwierdzającą preferencyjne pochodzenie, mogą kwalifikować się do bezcłowego wprowadzenia do Unii Europejskiej.

38. Jednakże towary, które nie pochodzą z Norwegii lub towary, których preferencyjnego pochodzenia nie można wykazać, nadal podlegają wspólnej taryfie celnej Unii Europejskiej oraz obowiązującym podatkom VAT z tytułu importu lub podatkom akcyzowym, niezależnie od tego, czy towary są przewożone na własny użytek czy w ramach transakcji handlowej⁶.

39. W tym miejscu warto zauważyć, że z postanowienia odsyłającego nie wynika, czy towary przewożone na rzecz powoda pochodziły z Unii, z Norwegii, czy z państwa trzeciego, a zatem czy towary te mogły być zwolnione z nałożonych należności celnych.

40. W każdym razie, jak już wspomniano, aby dana osoba mogła skorzystać z takiego zwolnienia, wraz z towarami musiałaby zostać przedłożona wymagana dokumentacja potwierdzająca pochodzenie w momencie przedstawienia ich organom celnym w Szwecji. Strony postępowania przed sądem odsyłającym nie spierały się jednak co do tego, że powód (nadawca/konsument) nie dostarczył pozwanej (przewoźnikowi/przedsiębiorcy) dokumentów i informacji o takich procedurach. W niniejszej sprawie nie jest również sporne, że pozwana nie udzieliła konsumentowi szczegółowych informacji o procedurach celnych oraz mających zastosowanie zwolnieniach i związanych z nimi wymogami.

C. Zastosowanie art. 11 konwencji CMR w niniejszej sprawie

41. Przed zbadaniem istoty i zakresu obowiązku informacyjnego przedsiębiorcy przed zawarciem umowy w odniesieniu do należności celnych, pokrótce odniosę się do argumentów przedstawionych przez pozwaną i popartych przez rząd czeski w jego pisemnych uwagach, dotyczących art. 11 konwencji CMR.

42. Opowiadając się za ścisłą wykładnią obowiązku przedsiębiorcy w zakresie udzielania informacji, rząd czeski utrzymuje, że umowa międzynarodowego przewozu towarów, która nie obejmuje usługi pośrednictwa celnego (co wydaje się mieć miejsce w niniejszym postępowaniu)⁷ zobowiązuje przewoźnika jedynie do transportu towarów i w związku z tym nie nakłada na niego obowiązku informowania konsumenta o odpowiednich należnościach celnych, ponieważ taka usługa nie stanowiłaby części uzgodnionej umowy.

43. Na poparcie tego argumentu rząd czeski powołuje się na art. 11 konwencji CMR, który nakłada na nadawcę towarów (będącego również konsumentem w niniejszym postępowaniu) obowiązek dostarczenia przedsiębiorcy potrzebnych dokumentów i wszelkich innych informacji, których przedsiębiorca potrzebuje do przejścia procedur celnych. Przed oceną, czy taki

⁶ Zob. podobnie porozumienie o EOG, część II, rozdział 1 zatytułowany „Zasady podstawowe”, artykuły od art. 8 ust. 2 do art. 10.

⁷ Usługa taka polegałaby na tym, że przedsiębiorca działałby jako pośrednik celny lub agent konsumenta i byłby zobowiązany do zapewnienia prawidłowości zgłoszenia celnego, dokładnego podania należności celnych i podatków oraz dokonania płatności, tak aby towary mogły bez przeszkód przekraczać granice. Z postanowienia odsyłającego wynika, że strony nie spierają się co do tego, iż taka umowa nie została zawarta.

obowiązek konsumenta powinien mieć wpływ na obowiązek udzielania informacji przed zawarciem umowy przez przedsiębiorcę, należy najpierw rozważyć zastosowanie tej konwencji w okolicznościach niniejszej sprawy.

44. Konwencja CMR stanowi podstawowy instrument prawny regulujący odpowiedzialność przewoźnika w międzynarodowym przewozie drogowym towarów. Zgodnie z art. 1 tej konwencji ma ona zastosowanie do każdej umowy o zarobkowy przewóz drogowy towarów pojazdami, jeżeli miejsce przyjęcia przesyłki do przewozu i miejsca przewidziane dla jej dostawy, stosownie do ich oznaczenia w umowie, znajdują się w dwóch różnych krajach, z których przynajmniej jeden jest stroną tej konwencji.

45. W niniejszej sprawie spór dotyczy umowy przewozu drogowego towarów, w której jako miejsce przyjęcia przesyłki do przewozu wskazano adres w Norwegii, a jako miejsce dostawy adres na Litwie. Ponieważ zarówno Norwegia, jak i Litwa są stronami konwencji CMR⁸ warunki stosowania konwencji, określone w art. 1, są w pełni spełnione⁹.

46. Konwencja CMR reguluje przede wszystkim obowiązki i ograniczoną odpowiedzialność przewoźnika w międzynarodowym transporcie drogowym oraz wymaga od nadawcy dostarczenia dokumentów i informacji niezbędnych do dopełnienia formalności celnych.

47. Należy jednak od razu zaznaczyć, jak stwierdził rząd litewski w swoich uwagach na piśmie, że konwencja CMR nie obejmuje „w żadnym wypadku wszystkich kwestii prawa prywatnego wynikających z umowy przewozu drogowego towarów” ani nie reguluje kwestii związanych z ochroną konsumenta (w tym dotyczących obowiązku udzielania informacji przez przedsiębiorców) w przypadku zawarcia umowy między konsumentem a przedsiębiorcą¹⁰.

48. Ponadto obowiązek konsumenta dostarczenia przedsiębiorcy informacji i dokumentów koniecznych do dopełnienia formalności celnych, zgodnie z art. 11 konwencji CMR, powstaje dopiero *po* zawarciu umowy międzynarodowego przewozu towarów.

49. Zatem nie można rozumieć tego obowiązku powstającego po zawarciu umowy jako wyłączającego obowiązek przedsiębiorcy poinformowania konsumenta przed zawarciem umowy o procedurach celnych, które będą miały zastosowanie, oraz o dokumentach, które konsument może być zobowiązany przedstawić przewoźnikowi. Wniosek przeciwny byłby moim zdaniem sprzeczny z nadrzędnym celem dyrektywy o prawach konsumentów, jakim jest zapewnienie wysokiego poziomu ochrony konsumentów.

50. Wobec tego obowiązek dostarczenia takich dokumentów przez nadawcę powstaje dopiero po zawarciu umowy, a więc nie powinien mieć wpływu na obowiązek przedsiębiorcy udzielenia informacji przed zawarciem umowy.

⁸ Zobacz Recueil des traités des Nations unies, vol. 1208, s. 427, dostęp: https://treaties.un.org/pages/ViewDetails.aspx?src=TREATY&mtdsg_no=XI-B-11-a&chapter=11&clang=_en.

⁹ Zobacz analogicznie wyrok z dnia 4 maja 2010 r., TNT Express Nederland BV/AXA Versicherung AG (C-533/08, ECLI:EU:C:2010:243, pkt 34 i 35 i przytoczone tam orzecznictwo).

¹⁰ Zob. podobnie *Commentary on the Convention of 19 May 1956 on the Contract for the International Carriage of Goods by Road (CMR)*, United Nations 1975, s. 4, pkt 9 i 10, ECE/TRANS/14, dostęp: <https://unece.org/fileadmin/DAM/trans/doc/2006/sc1cmr/commentary.pdf>.

D. Czy należności celne należy uznać za jedną z głównych cech umowy międzynarodowego przewozu towarów?

51. Artykuł 5 ust. 1 lit. a) dyrektywy o prawach konsumentów wyraźnie stanowi, że przed zawarciem umowy dotyczącej towaru lub usługi przedsiębiorca musi udzielić konsumentowi wszystkich istotnych informacji o głównych cechach towaru lub usługi.

52. W kontekście umów międzynarodowego przewozu towarów sąd odsyłający zauważa, że pojęcie „głównych cech” można interpretować ściśle, to znaczy jako obejmujące wyłącznie informacje o stosunku prawnym przewozu (takie jak miejsce odbioru towarów, miejsce dostawy, trasę i cenę), ale nie obejmujące informacji o procedurach celnych i dokumentach wymaganych do tych procedur, albo szeroko, czyli jako obejmujące w ramach pojęcia głównych cech informacje o procedurach celnych mających zastosowanie do przewozu.

53. Obowiązek udzielenia informacji należy rozumieć w szerszym kontekście celów realizowanych przez ustawodawcę za pomocą tej dyrektywy.

54. Mając to na uwadze, ze względu na cele określone w art. 1 dyrektywy w sprawie praw konsumentów, tj. przyczynienie się do właściwego funkcjonowania rynku wewnętrznego i zapewnienie wysokiego poziomu ochrony konsumentów, zakres tej dyrektywy i – odpowiednio – pojęcie „informacji” w rozumieniu jej art. 5, powinny być wykładane szeroko¹¹.

55. Chociaż istnieje niewiele orzeczeń Trybunału dotyczących zakresu obowiązku informacyjnego wynikającego z art. 5 dyrektywy o prawach konsumentów, uważam, że pewne użyteczne wskazówki dotyczące sposobu, w jaki Trybunał powinien interpretować zakres tego obowiązku, można wyciągnąć z jego wykładni dotyczącej tego, co może stanowić wprowadzające w błąd zaniechanie w zakresie istotnych informacji, których przedsiębiorca musi udzielić konsumentowi przed zawarciem umowy zgodnie z art. 7 dyrektywy o nieuczciwych praktykach handlowych¹².

56. Trybunał orzekł już, że pojęcia określone w dyrektywie o prawach konsumentów i dyrektywie o nieuczciwych praktykach handlowych powinny być w miarę możliwości interpretowane w ten sam sposób, ponieważ obie te dyrektywy opierają się na art. 114 TFUE i mają na celu zapewnienie wysokiego poziomu ochrony konsumentów w ramach ustawowych, wykonawczych i administracyjnych, które owe dyrektywy obejmują¹³.

57. Trybunał może zatem wykorzystać dyrektywę o nieuczciwych praktykach handlowych i dotyczące jej orzecznictwo jako wskazówki do interpretacji dyrektywy o prawach konsumentów, a dokładniej jako podstawę do ustalenia, czy było to intencją prawodawcy Unii,

¹¹ Zobacz wyrok z dnia 24 lutego 2022 r., UAB „Tiketa” (C-536/20, ECLI:EU:C:2022:112, pkt 30).

¹² Dyrektywa 2005/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 maja 2005 r. dotycząca nieuczciwych praktyk handlowych stosowanych przez przedsiębiorstwa wobec konsumentów na rynku wewnętrznym oraz zmieniająca dyrektywę Rady 84/450/EWG, dyrektywy 97/7/WE, 98/27/WE i 2002/65/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.U. 2005, L 149, s. 22, zwana dalej „dyrektywą o nieuczciwych praktykach handlowych”).

¹³ Zobacz w odniesieniu do pojęcia „przedsiębiorcy” użytego w obu dyrektywach wyrok z dnia 24 lutego 2022 r., UAB „Tiketa” (C-536/20, ECLI:EU:C:2022:112, pkt 29). Ta interpretacja i stosowanie dyrektywy o prawach konsumentów są również zgodne z wytycznymi Komisji dotyczącymi implementacji dyrektywy o prawach konsumentów, w których zaznaczono, że prawodawca Unii podczas opracowywania dyrektywy o prawach konsumentów czerpał z orzecznictwa dotyczącego dyrektywy o nieuczciwych praktykach handlowych. Zobacz w tym sensie zawiadomienie Komisji, *Wytyczne dotyczące wykładni i stosowania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/83/UE w sprawie praw konsumentów (Tekst mający znaczenie dla EOG)* (Dz. U. 2021, C 525, s. 1, zwane dalej „zawiadomieniem Komisji”), dostęp przez: EUR-Lex - 52021XC1229(04) - EN – EUR-Lex, punkt 1.1, zatytułowany „Pojęcia »przedsiębiorca« i »konsument«”.

aby obowiązek udzielenia informacji ustanowiony w art. 5 tej drugiej dyrektywy obejmował obowiązek udzielenia informacji o procedurach celnych w kontekście umów międzynarodowego przewozu towarów.

58. Z art. 7 ust. 4 dyrektywy o nieuczciwych praktykach handlowych wynika, i zostało to powtórzone w dotyczącym jej orzecznictwie¹⁴, że informacje, których przedsiębiorca jest zobowiązany udzielić konsumentowi przed zawarciem umowy, obejmują wszystkie *istotne informacje*, potrzebne przeciętnemu konsumentowi, stosownie do okoliczności tej umowy, do podjęcia świadomej decyzji dotyczącej transakcji, a pominięcie takich informacji powoduje lub może spowodować podjęcie przez przeciętnego konsumenta decyzji dotyczącej transakcji, której inaczej by nie podjął¹⁵.

59. Wobec tego, jeżeli przedsiębiorca nie udzielił konsumentowi informacji, które prawdopodobnie skłoniłyby go do podjęcia innej decyzji dotyczącej transakcji, gdyby takie informacje otrzymał, to nieudzielenie tych informacji stanowi naruszenie obowiązku przedsiębiorcy wynikającego z art. 5 dyrektywy o prawach konsumentów.

60. Wydaje mi się, że w niniejszej sprawie, aby ustalić, czy art. 5 ust. 1 lit. a) dyrektywy o prawach konsumentów należy interpretować w ten sposób, że przedsiębiorca świadczący usługi transportu międzynarodowego na rzecz konsumenta ma obowiązek poinformować tego konsumenta o mających zastosowanie procedurach celnych, należy rozważyć, czy jest prawdopodobne, że konsument – po uzyskaniu informacji o odpowiednich procedurach celnych – podjąłby inną decyzję dotyczącą transakcji.

61. Biorąc pod uwagę fakt, że należności celne mogą znacznie zwiększyć całkowity koszt przewozu międzynarodowego, tak jak miało to miejsce w niniejszej sprawie¹⁶, uważam, że należności celne mogą mieć odstraszący wpływ na konsumentów, a w konsekwencji mogą zniechęcać ich do zawierania umów przewozu międzynarodowego.

62. Ponadto to, co stanowi „główne cechy” umowy w rozumieniu art. 5 ust. 1 lit. a) dyrektywy o prawach konsumentów, na potrzeby ustalenia, jakich informacji przed zawarciem umowy przedsiębiorca musi udzielić konsumentowi, będzie nieuchronnie zależało od konkretnego kontekstu umowy¹⁷. Biorąc pod uwagę transgraniczny charakter umów międzynarodowego przewozu towarów oraz fakt, że od towarów tych pobiera się zazwyczaj należności celne, można racjonalnie stwierdzić, że te należności stanowią jedną z głównych cech tego rodzaju umów.

63. Ponadto fakt, że konwencja CMR, regulująca umowy międzynarodowego przewozu towarów, zawiera szczegółowe postanowienia dotyczące obowiązków związanych z procedurami celnymi, dodatkowo przemawia za argumentem, że procedury celne stanowią część „głównych cech” tego rodzaju umów w rozumieniu art. 5 ust. 1 lit. a) dyrektywy o prawach konsumentów.

¹⁴ W wytycznych dotyczących implementacji dyrektywy o prawach konsumentów Komisja zauważa, że przy wyborze głównych cech, o których należy poinformować konsumenta, przedsiębiorcy powinni stosować takie samo podejście jak do celów art. 7 ust. 4 dyrektywy o nieuczciwych praktykach handlowych, tj. informować o tych cechach, które są potrzebne konsumentom do podjęcia świadomej decyzji o zakupie. Zobacz pkt 3.2 zawiadomienia Komisji, zatytułowany „Wymogi wspólne dotyczące umów zawieranych w lokalu przedsiębiorstwa i umów zawieranych na odległość / umów zawieranych poza lokalem przedsiębiorstwa”.

¹⁵ Zobacz analogicznie wyrok z dnia 23 stycznia 2025 r., NEW Niederrhein Energie und Wasser GmbH (C-518/23, zwany dalej „wyrokiem w sprawie NEW Niederrhein Energie”, ECLI:EU:C:2025:35, pkt 32, wyróżnienie dodane).

¹⁶ W niniejszej sprawie należności celne sprawiły, że całkowite koszty wyniosły prawie dziesięciokrotność ceny świadczonej usługi (łącznie 4340,59 EUR w porównaniu z 450 EUR za usługę przewozu).

¹⁷ Zobacz analogicznie i w związku z art. 6 ust. 1 lit. c) dyrektywy o prawach konsumentów, wyrok z dnia 10 lipca 2019 r., Amazon EU (C-649/17, ECLI:EU:C:2019:576, pkt 37).

64. Zatem biorąc pod uwagę specyfikę umów międzynarodowego przewozu towarów, a także cele dyrektywy o prawach konsumentów, uważam, że art. 5 ust. 1 lit. a) tej dyrektywy należy interpretować w ten sposób, że przedsiębiorca świadczący na rzecz konsumenta usługę międzynarodowego przewozu towarów ma obowiązek poinformować konsumenta, że od przewożonych towarów *mogą* być pobrane należności celne.

E. Jak szczegółowa musi być ta informacja?

65. Ustaliwszy, że art. 5 ust. 1 dyrektywy o prawach konsumentów należy interpretować jako nakładający na przedsiębiorców ogólny obowiązek informowania konsumentów o możliwości przeprowadzenia procedur celnych podczas transgranicznego przewozu towarów, należy teraz zbadać zakres tego konkretnego obowiązku informacyjnego, a w szczególności rozważyć, czy obowiązek ten wymaga od przedsiębiorcy przekazania (i) szczegółowych informacji o konkretnych wymaganych dokumentach [art. 5 ust. 1 lit. a)] oraz (ii) szczegółowych informacji o stawkach i kwotach należności celnych mających zastosowanie do przewozu, w celu obliczenia łącznej ceny świadczonej usługi [art. 5 ust. 1 lit. c)], czy też wystarczające jest, aby informacje miały charakter bardziej ogólny.

66. W odniesieniu do zakresu obowiązku informacyjnego przedsiębiorcy sąd odsyłający pyta zasadniczo, czy wypełniając obowiązek poinformowania konsumenta o tym, że od przewożonych towarów mogą zostać pobrane należności celne, wystarczy, aby przedsiębiorca wskazał, iż nadawca (konsument) musi zadbać o dokumenty niezbędne do przeprowadzenia procedur celnych, czy też przedsiębiorca musi udzielić szczegółowych informacji (na przykład w formie wykazu) o konkretnych dokumentach, które należy przedstawić organom celnym.

67. Według mnie odpowiedź na to pytanie będzie ostatecznie zależała od konkretnej usługi oferowanej przez przedsiębiorcę, a dokładniej od tego, czy umowa obejmuje usługę pośrednictwa celnego, w ramach której przedsiębiorca zgadza się działać na rzecz konsumenta w celu dopełnienia formalności celnych.

68. W tym miejscu należy zauważyć, że zgodnie z obowiązkiem dostarczenia konsumentowi przed zawarciem umowy wszystkich istotnych informacji o głównych cechach usługi, przedsiębiorca świadczący usługę międzynarodowego przewozu towarów musi poinformować konsumenta, czy taka usługa pośrednictwa jest oferowana w ramach zawieranej umowy, i kto w związku z tym będzie odpowiedzialny za przygotowanie dokumentacji wymaganej do dopełnienia formalności celnych, czyli przedsiębiorca (jeżeli umowa obejmuje usługę pośrednictwa) czy konsument (jeżeli umowa nie obejmuje usługi pośrednictwa).

69. Moim zdaniem dopiero po otrzymaniu takich informacji konsument będzie mógł podjąć świadomą decyzję dotyczącą transakcji, ponieważ informacje te pozwolą mu zdecydować, czy woli samodzielnie załatwić formalności celne, czy też zlecić to przedsiębiorcy świadczącemu taką usługę.

1. Zakres obowiązku informacyjnego spoczywającego na przedsiębiorcach oferujących usługi pośrednictwa celnego

70. Przedsiębiorcy świadczący usługi międzynarodowego przewozu towarów mogą jako część tej umowy oferować usługi pośrednictwa celnego, w ramach których przedsiębiorca byłby zobowiązany działać jako przedstawiciel celny konsumenta przed organami celnymi.

71. Umowa taka oznaczałaby, że przedsiębiorca działa na rzecz konsumenta podczas kontaktu z organami celnymi, wykonując czynności i formalności wymagane na mocy przepisów prawa celnego oraz zapewniając dopełnienie procedur i dokonanie płatności, tak aby towary mogły bez przeszkód przekraczać granicę¹⁸.

72. W przypadku gdy umowa międzynarodowego przewozu towarów obejmowałaby usługę pośrednictwa celnego, przedsiębiorca byłby moim zdaniem zobowiązany do udzielenia konsumentowi szczegółowych informacji o konkretnych dokumentach niezbędnych do dopełnienia formalności celnych. Informacje takie stanowią nieodzowną część świadczonej usługi, a zatem wchodzi w zakres obowiązku informacyjnego przedsiębiorcy przed zawarciem umowy, wynikającego z art. 5 ust. 1 lit. a) dyrektywy o prawach konsumentów.

73. Artykuł 5 ust. 1 lit. c) tej dyrektywy nakłada na przedsiębiorców znaczny ciężar w zakresie informowania potencjalnego konsumenta o całkowitej cenie świadczonej usługi. Przepis ten nie tylko wymaga od przedsiębiorcy, aby w miarę możliwości poinformował konsumenta o całkowitej cenie towarów wraz z podatkami oraz wszelkimi dodatkowymi opłatami, ale dodatkowo stanowi, że jeżeli przedsiębiorca nie jest w stanie obliczyć całkowitej ceny przed zawarciem umowy, musi mimo to poinformować konsumenta o sposobie, w jaki ma być obliczana cena łączna.

74. W przypadku gdy przedsiębiorca zgadza się, w ramach usługi transportu międzynarodowego, działać na rzecz konsumenta jako przedstawiciel celny, musi on uwzględnić cenę tej usługi przy informowaniu konsumenta o łącznej cenie umowy, tak aby konsument mógł podjąć świadomą decyzję dotyczącą transakcji.

75. W kontekście umów międzynarodowego przewozu towarów przedsiębiorca nie zawsze będzie jednak w stanie obliczyć całkowity koszt obejmujący należności celne z uwagi na to, że dokładny koszt samych należności celnych nie zawsze może być w sposób racjonalny wcześniej obliczony i prawdopodobnie będzie zależał od szeregu różnych czynników¹⁹.

76. Niemniej jednak informacja o stawkach i kwotach mających zastosowanie do należności celnych, a także o stosowaniu tych różnych czynników, wchodzi w zakres „sposobu, w jaki cena jest obliczana” w rozumieniu art. 5 ust. 1 lit. c) dyrektywy o prawach konsumentów, i jako taka stanowi istotną informację potrzebną przeciętnemu konsumentowi do podjęcia świadomej decyzji dotyczącej transakcji²⁰.

77. W związku z tym obowiązek przedsiębiorcy świadczącego usługę pośrednictwa celnego w ramach umowy międzynarodowego przewozu towarów, polegający na udzieleniu informacji o łącznej cenie usługi wraz z podatkami i wszelkimi dodatkowymi opłatami w rozumieniu art. 5 ust. 1 lit. c), może zostać spełniony poprzez poinformowanie konsumenta przed zawarciem umowy o tym, że będą mieć zastosowanie należności celne, a także udzielenie szczegółowych informacji o stawkach i kwotach należności celnych mających zastosowanie do konkretnego

¹⁸ Zobacz w odniesieniu do przedstawicieli celnych art. 5 ust. 6 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 952/2013 z dnia 9 października 2013 r. ustanawiającego unijny kodeks celny (Dz.U. 2013, L 269, s. 1; zwanego dalej „UKC”), a także jego art. 18.

¹⁹ W odniesieniu do należności celnych istnieją trzy ogólne czynniki, które są brane pod uwagę przy obliczaniu należności podlegających zapłacie przy imporcie towarów: wartość towarów, klasyfikacja taryfowa towarów oraz pochodzenie towarów. W przedmiocie ogólnych informacji o czynnikach wpływających na wysokość należności celnych zobacz stronę internetową Komisji Europejskiej dotyczącą obliczania należności celnych, dostęp: https://taxation-customs.ec.europa.eu/customs/calculation-customs-duties_en.

²⁰ Zobacz analogicznie wyrok w sprawie NEW Niederrhein Energie, pkt 31.

przewozu, w tym informacji o ogólnych czynnikach, które mogą mieć wpływ na całkowity koszt tych należności (takich jak wartość lub pochodzenie przewożonych towarów) lub innych zmiennych czynników niezależnych od przedsiębiorcy²¹.

78. W świetle powyższych rozważań art. 5 ust. 1 lit. a) i c) dyrektywy o prawach konsumentów należy interpretować w ten sposób, że przedsiębiorca świadczący na rzecz konsumenta usługę pośrednictwa celnego w ramach usługi międzynarodowego przewozu towarów jest zobowiązany do poinformowania konsumenta o procedurach celnych mających zastosowanie do międzynarodowego przewozu [towarów]. Obowiązek ten oznacza konieczność udzielenia szczegółowych informacji o konkretnych dokumentach niezbędnych do dopełnienia formalności celnych, a także szczegółowych informacji o konkretnych stawkach i kwotach należności celnych, w tym informacji o ogólnych czynnikach, które mogą mieć wpływ na łączną cenę świadczonej usługi.

2. Zakres obowiązku informacyjnego spoczywającego na przedsiębiorcach, którzy nie oferują usług pośrednictwa celnego

79. W świetle powyższych rozważań nieproporcjonalne może być oczekiwanie od przedsiębiorcy, który nie oferuje takich usług pośrednictwa, aby zapewnił konsumentowi tak samo szczegółowe informacje w odniesieniu do procedur celnych.

80. O ile zgadzam się, że nałożenie takiego obowiązku na tych przedsiębiorców może być nieproporcjonalne, o tyle nie uchyla to istotnego obowiązku przedsiębiorców do udzielenia konsumentom wystarczających informacji o głównych cechach świadczonej usługi w celu umożliwienia konsumentowi podjęcia świadomej decyzji dotyczącej transakcji.

81. Analizując zasięg tego obowiązku, należy zachować właściwą równowagę między wysokim poziomem ochrony konsumentów a konkurencyjnością przedsiębiorstw²². Mając to na uwadze, obowiązek przedsiębiorcy udzielenia informacji o należnościach celnych z jednej strony nie może być tak szeroki, aby nieproporcjonalnie obciążał przedsiębiorcę i jego zasoby, ani z drugiej strony nie powinien być interpretowany tak ściśle, aby pozbawiać konsumenta wysokiego poziomu ochrony gwarantowanego przez art. 1 dyrektywy o prawach konsumentów.

82. Mając na uwadze powyższe rozważania, zgadzam się z sądem odsyłającym, że nieproporcjonalne byłoby nakładanie na przewoźnika, który nie świadczy usług pośrednictwa, ciężaru badania specyfiki każdego z towarów przekazywanych mu do przewozu międzynarodowego, a także szczegółowych wymogów dotyczących dokumentów mających zastosowanie do przewozu tych towarów w różnych krajach. Jest tak tym bardziej w gospodarczym kontekście funkcjonowania niektórych przedsiębiorstw – takich jak małe przedsiębiorstwa jak w niniejszej sprawie – które mogą nie dysponować zasobami do czynienia takich ustaleń²³.

83. Jednakże prawodawstwo dotyczące ochrony konsumentów, takie jak dyrektywa o prawach konsumentów, opiera się na założeniu, że konsumenci znajdują się w stosunkowo gorszym położeniu niż przedsiębiorcy, zarówno pod względem możliwości negocjacyjnych, jak i ze

²¹ Zobacz analogicznie wyrok w sprawie NEW Niederrhein Energie, pkt 38 i 41. Nie oznacza to jednak, że zakres informacji o sposobie, w jaki obliczana jest cena musi umożliwiać konsumentowi, na podstawie udzielonych informacji samodzielne obliczenie tej ceny i tym samym uzyskanie ostatecznego wyniku liczbowego (wyrok w sprawie NEW Niederrhein Energie, pkt 39).

²² Zobacz w tym sensie motyw 4 dyrektywy o prawach konsumentów.

²³ Zobacz analogicznie wyrok z dnia 10 lipca 2019 r., Amazon EU (C-649/17, ECLI:EU:C:2019:576, pkt 48).

względem na stopień poinformowania²⁴. W związku z tym przedsiębiorca musi zapewnić wystarczające informacje, aby zniwelować tę nierównowagę i umożliwić konsumentom podjęcie świadomej decyzji dotyczącej transakcji.

84. Lecz jaki poziom informacji byłby wystarczający, aby zniwelować tę nierównowagę?

85. Aby odpowiedzieć na to pytanie, należy rozważyć rodzaje dokumentów, które mogą być wymagane w kontekście należności celnych.

86. Ramy proceduralne dotyczące stosowania należności celnych są zharmonizowane w całej Unii Europejskiej²⁵, a oprócz obowiązkowego zgłoszenia celnego²⁶ ogólne wymagania dotyczące dokumentacji w procedurach celnych są określone w rozporządzeniu wykonawczym Komisji (UE) 2015/2447²⁷. Obejmują one załączane do zgłoszenia celnego dokumenty dotyczące wartości celnej²⁸ oraz pochodzenia²⁹ przewożonych towarów. Wobec tego, chociaż państwa członkowskie mają swobodę w określaniu konkretnych form dokumentacji spełniających określone wymogi³⁰, podstawowe wymogi dowodowe pozostają takie same w całej Unii.

87. Mając to na uwadze, skoro przedsiębiorcy świadczący usługi transportu międzynarodowego posiadają specjalistyczną wiedzę na temat ogólnych zasad dotyczących procedur celnych, w tym dokumentacji wymaganej do tych procedur, takiej jak dowód wartości lub pochodzenia towarów, powinno się racjonalnie oczekiwać, że przedsiębiorca udzieli konsumentowi ogólnych informacji o rodzajach dokumentów dowodowych, które konsument może być zobowiązany dostarczyć przedsiębiorcy w celu dopełnienia procedur celnych, niezależnie od tego, czy przedsiębiorca ten oferuje usługi pośrednictwa celnego, tak aby umożliwić konsumentowi podjęcie świadomej decyzji dotyczącej transakcji.

88. Z tych powodów nie uważam, aby art. 5 ust. 1 lit. a) dyrektywy o prawach konsumentów można było interpretować jako nakładający na przedsiębiorców, którzy nie świadczą usług pośrednictwa celnego w kontekście umów międzynarodowego przewozu towarów, obowiązek udzielenia szczegółowych informacji (takich jak wykaz) dotyczących konkretnych dokumentów, które należy przedstawić organom celnym na danej granicy dla każdego z przewożonych towarów. Przepis ten wymaga raczej od przedsiębiorców poinformowania konsumentów jedynie o rodzajach dokumentów dowodowych, które konsument będzie musiał przedstawić, to znaczy, że konsument będzie musiał przedstawić dokumenty potwierdzające pochodzenie lub wartość przewożonych towarów bez wskazywania konkretnych dokumentów niezbędnych do tego celu.

89. Mając na uwadze charakter świadczonej usługi, wynikający z art. 5 ust. 1 lit. c) tej dyrektywy obowiązek przedsiębiorcy poinformowania konsumenta o łącznej cenie świadczonej usługi nie powinien być interpretowany jako wymóg, aby przedsiębiorca świadczący usługi międzynarodowego przewozu towarów, ale nieświadczący usług pośrednictwa celnego, udzielał

²⁴ Zobacz analogicznie wyrok z dnia 11 kwietnia 2024 r., *Air Europa Líneas Aéreas* (C-173/23, EU:C:2024:295, pkt 27 i przytoczone tam orzecznictwo).

²⁵ Zobacz w tym względzie motyw 28 UKC.

²⁶ Artykuł 158 UKC.

²⁷ Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2015/2447 z dnia 24 listopada 2015 r. ustanawiające szczegółowe zasady wykonania niektórych przepisów rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 952/2013 ustanawiającego unijny kodeks celny (Dz.U. 2015, L 343, s. 558; zwane dalej „rozporządzeniem 2015/2447”).

²⁸ Artykuł 145 rozporządzenia 2015/2447.

²⁹ Artykuł 116 rozporządzenia 2015/2447.

³⁰ Na przykład państwa członkowskie mogą wymagać, aby dokumenty były przetłumaczone. Zob. podobnie art. 116 rozporządzenia 2015/2447.

konsumentowi szczegółowych informacji o konkretnych stawkach i kwotach należności celnych. Wynika to z faktu, że kosztów należności celnych nie można racjonalnie postrzegać jako część „ceny” takiej usługi, która obejmuje wyłącznie transport towarów, a nie obejmuje usług odprawy celnej.

90. Zgadzam się z Komisją, że obowiązek informacyjny określony w art. 5 ust. 1 lit. c) dyrektywy o prawach konsumentów należy interpretować w świetle charakteru umowy zawartej między przedsiębiorcą a konsumentem. Jeżeli umowa nie określa, że przewoźnik będzie świadczył usługi pośrednictwa celnego, przewoźnik nie ma obowiązku udzielania konsumentowi szczegółowych informacji o stawkach i wysokości należności celnych mających zastosowanie do danych towarów.

91. Nie zwalnia to jednak w żaden sposób takiego przedsiębiorcy z obowiązku poinformowania konsumenta, że należności celne *mogą* zostać pobrane, zgodnie z art. 5 ust. 1 lit. a) dyrektywy o prawach konsumentów.

92. Mając to na uwadze, po przekazaniu konsumentowi takich informacji przedsiębiorcy ci powinni zastrzec, że w przypadku gdy należności celne okażą się należne na granicy, czy to ze względu na charakter przewożonych towarów, czy z powodu niedokładnej lub nieodpowiedniej dokumentacji dostarczonej przez konsumenta, przedsiębiorca uiszcza należności celne na rzecz konsumenta, a konsument będzie musiał zwrócić te należności przedsiębiorcy po dostarczeniu towarów. Takie informacje o potencjalnych przyszłych kosztach można racjonalnie uznać za istotne informacje, których konsument potrzebuje, aby podjąć świadomą decyzję dotyczącą transakcji.

93. W świetle powyższego uważam, że art. 5 ust. 1 lit. a) i c) dyrektywy o prawach konsumentów należy interpretować w ten sposób, że przedsiębiorca świadczący usługi międzynarodowego przewozu towarów, ale nieświadczący usług pośrednictwa celnego, ma obowiązek poinformować konsumenta przed zawarciem umowy, że od transportowanych towarów mogą być pobrane należności celne i że konsument będzie zobowiązany do zwrotu przedsiębiorcy wszelkich należności celnych uiszczonych przez niego na rzecz konsumenta. Przedsiębiorca może wypełnić ten obowiązek udzielając konsumentowi ogólnych informacji o rodzajach dokumentów dowodowych wymaganych do procedur celnych, ale nie jest zobowiązany do udzielania szczegółowych informacji o konkretnych dokumentach wymaganych do dopełnienia tych formalności celnych ani o stawkach i kwotach tych należności celnych.

94. Przenosząc powyższe wnioski na grunt okoliczności faktycznych sprawy przed sądem odsyłającym, nie wydaje się, aby w niniejszej sprawie sporny był fakt, że umowa zawarta między powodem a pozwaną nie obejmowała usługi pośrednictwa celnego. Nie jest też sporne, że pozwana (przedsiębiorca) nie udzieliła powodowi (konsumentowi) szczegółowych informacji o procedurach celnych i mających zastosowanie stawkach celnych.

95. Niezależnie od tego, czy pozwana nie udzieliła powodowi odpowiednich informacji o potencjalnych procedurach celnych, a tym samym naruszyła swój przedkontraktowy obowiązek informacyjny wynikający z art. 5 dyrektywy o prawach konsumentów, zasięg tego naruszenia i jego konsekwencje dla przedmiotowej umowy podlegają ocenie sądu odsyłającego.

IV. Wnioski

96. W świetle powyższych rozważań sugeruję, aby Trybunał odpowiedział na zadane przez Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (sąd najwyższy Litwy) pytania prejudycjalne w sposób następujący:

Artykuł 5 ust. 1 lit. a) dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/83/UE z dnia 25 października 2011 r. w sprawie praw konsumentów, zmieniającej dyrektywę Rady 93/13/EWG i dyrektywę 1999/44/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz uchylającej dyrektywę Rady 85/577/EWG i dyrektywę 97/7/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (zwanej „dyrektywą o prawach konsumentów”)

należy interpretować w ten sposób, że:

w zakresie, w jakim przepis ten wymaga, aby przedsiębiorca udzielał konsumentowi informacji o głównych cechach towarów i usług, przedsiębiorca świadczący usługę międzynarodowego przewozu towarów na rzecz konsumenta ma obowiązek poinformowania konsumenta przed zawarciem umowy, że od transportowanych towarów mogą być pobrane należności celne. Dochowanie tego obowiązku wymaga od przedsiębiorców poinformowania konsumenta, czy w ramach umowy oferowana jest usługa pośrednictwa, a tym samym czy to przedsiębiorca, czy konsument będzie odpowiedzialny za przygotowanie dokumentacji niezbędnej do dopełnienia formalności celnych.

W kontekście umów międzynarodowego przewozu towarów, które *obejmują* usługę pośrednictwa celnego, art. 5 ust. 1 lit. a) i c) dyrektywy o prawach konsumentów

należy interpretować w ten sposób, że:

wymaga on, aby przedsiębiorca udzielił konsumentowi szczegółowych informacji o konkretnych dokumentach niezbędnych do dopełnienia formalności celnych, a także szczegółowych informacji o konkretnych stawkach i kwotach należności celnych, w tym informacji o ogólnych czynnikach, które mogą mieć wpływ na całkowitą cenę świadczonej usługi.

W kontekście umów międzynarodowego przewozu towarów, które *nie obejmują* usługi pośrednictwa celnego, art. 5 ust. 1 lit. a) i c) dyrektywy o prawach konsumentów

należy interpretować w ten sposób, że:

wymaga on, aby przedsiębiorca poinformował konsumenta o konieczności zwrotu przedsiębiorcy wszelkich należności celnych uiszczonych na rzecz konsumenta. Przedsiębiorca ten powinien udzielić konsumentowi ogólnych informacji o rodzajach dokumentów dowodowych wymaganych do procedur celnych, ale nie ma obowiązku udzielania szczegółowych informacji o konkretnych dokumentach wymaganych do dopełnienia formalności celnych ani o stawkach i kwotach tych należności celnych.